

Kitap İncelemesi

Modern Mali Devletin Oluşumu Bağlamında Vergi Devletlerinin Yükselişi Adlı Eser Üzerine Bir İnceleme

Yahya AYYILDIZ

Malatya Turgut Özal Üniversitesi, SBBF
yahya.ayyildiz@ozal.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1898-9518

Öz

Modern kapitalizm, pek çok yönüyle kendisinden önceki feodal sistemden ayrışır. Bu iki sistemin ayırım noktalarından biri de Schumpeter'in kavramlaştırmasıyla "mülk iktidarı" ile "vergi devleti" arasındadır. Modern kapitalizmi anlamak, bir yönüyle vergi devletinin gelişimini analiz etmeyi gerektirir. Yun-Casalilla, O'Brien ve Comin'in editörlüğünü yaptığı "Vergi Devletlerinin Yükselişi Alternatif Bir Dünya Tarihi" adlı eser, vergi devletinin gelişimini ele alan ve bu süreci farklı yönleriyle irdeleyen bir derleme. Bu çalışmanın verileri, devletlerin oluşumunda savaşların belirleyici bir rol oynadığını desteklemektedir. Vergi devleti açısından, feodal Avrupa'dan farklı olarak, birbirine daha çok benzeyen Çin ile Osmanlı ekonomik sistemleri arasındaki ilişkinin incelenmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Mülk iktidarı, vergi devleti, dünya tarihi, savaş
JEL Sınıflandırma Kodları: N40, H20, E62

A Review on the Rise of Fiscal States in the Context of the Formation of the Modern Fiscal State¹

Abstract

Modern capitalism differs in many respects from the feudal system that preceded it. One of the main differences between these two systems is between the "domain state" and the "tax state", as conceptualized by Schumpeter. Understanding modern capitalism requires analyzing the development of the tax state. The work titled "The Rise of Fiscal States, An Alternative World History", edited by Yun-Casalilla, O'Brien and Comin, is a compilation that deals with the development of the fiscal state and examines this process from different aspects. The data of this study supports that wars play a decisive role in the formation of states. It is understood that the relationship between the Chinese and Ottoman economic systems, which are more similar to each other than feudal Europe, should be examined in terms of the tax state.

Keywords: Domain state, tax state, world history, war
JEL Classification Codes: N40, H20, E62

¹ Extended abstract is presented at the end of the article

Geliş Tarihi (Received): 12.01.2024 – Kabul Edilme Tarihi (Accepted): 20.11.2024

Atıfta bulunmak için / Cite this paper:

Ayyıldız, Y. (2024). Modern mali devletin oluşumu bağlamında vergi devletlerinin yükselişi adlı eser üzerine bir inceleme. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(4), 1242-1250. doi: 10.18074/ckuiibfd.1418516

1. Giriş

Modern kapitalizm, pek çok yönüyle kendisinden önceki feodal sistemden ayrışır. Bu ayrışma, birçok boyutunun yanı sıra iktisat tarihi ve maliye açısından da ele alınmıştır. Bu iki sistemin ayırım noktalarından biri de Schumpeter'in kavramlaştırmasıyla "mülk iktidarı" ile "vergi devleti" arasındadır. Mülk iktidarından vergi devletine geçiş önemlidir, zira modern kapitalizm, her ne kadar burjuva sınıfının öncülüğünde yükselmişse de arka planında her zaman devletin koruyucu, destekleyici ve teşvik edici gücünü bulmuştur. Avrupa'da belirli bir dönem hüküm süren ve merkantilizm diye adlandırılan ekonomi-politik tutum, bu ilişkinin bir ifadesidir. Liberal teorinin baskın olduğu dönemlerde bile reel politika, merkantilist dönemden çok da farklı olmamıştır. Nihayetinde yaslandığı siyasi-askerî iktidar ne kadar sağlamsa burjuvanın kendisi de o kadar güçlü olmuştur. Bu nedenle modern kapitalizmi anlamak, bir yönüyle vergi devletinin gelişimini analiz etmeyi gerektirir. Çünkü Schumpeter'in ifade ettiği gibi "Bir halkın ruhu, kültürel düzeyi, sosyal yapısı, politikası, tüm bunlar ve daha fazlası, mali tarihinde yazılıdır" (Schumpeter, 1991, s. 104).

Yun-Casalilla, O'Brien ve Comin'in editörlüğünü yaptığı "Vergi Devletlerinin Yükselişi Alternatif Bir Dünya Tarihi" adlı eser, vergi devletinin gelişimini ele alan ve bu süreci farklı yönleriyle irdeleyen bir derleme. Ağırlıkla Avrupa'ya yoğunlaşsa da Asya ülkelerini de kapsayan çalışma, on yedi makalenin yanı sıra bir de Son Söz'den oluşmakta ve dört bölümden meydana gelmektedir. Birinci bölüm "Kuzey Atlantik Avrupa", ikinci bölüm "Orta ve Doğu Avrupa", üçüncü bölüm "Güney Atlantik, Avrupa ve Akdeniz" ile dördüncü bölüm "Asya" ülkelerini ele almaktadır.

Bu çalışmadaki makaleler, nitel araştırmaya ve özellikle tarihsel yönetime dayanmaktadır. Vergi devletinin oluşumu, tarihsel süreç içerisinde ele alınmış ve bu süreç genellikle 1500-1914 yılları olarak belirlenmiştir. Ayrıca her bir makalenin farklı bir ülkedeki tecrübeyi ele alması, ülkeler arasında karşılaştırma yapabileme imkânı sunmaktadır. Bu ise tarihsel-karşılaştırmalı yöntemi daha belirgin kılmaktadır.

2. Vergi Devletine Geçişin Farklı Yolları

Kitabın editörlerinden Bartolome Yun-Casalilla'nın kaleme aldığı ilk makale, "Küresel, Karşılaştırmalı ve Milletler Üstü Bir Perspektifle Avrasya'da Vergi Devletinin Yükselişi" başlığını taşımaktadır. Kitaptaki makaleler hakkında yaptığı değerlendirmelerin yanı sıra konuya ilişkin kendi görüşlerini de sunan Yun-Casalilla'ya göre mali sistemlerin gelişimi, zaman ve mekân boyutunda tek ve kaçınılmaz bir yol izlemez. Dolayısıyla bütün ülkeler için vergi devletine ulaşmada zorunlu bir evrim çizelgesinden bahsedilemez. Ayrıca Avrupa ile Asya arasındaki gelişim farklılıklarının herhangi bir ülke arasındaki farklılıktan daha fazla olmadığını söylerken Çin ve Hindistan için Schumpeter'in mülk iktidarı

kavramının geçerli olmadığını belirtir. Bu yönüyle sosyal bilimlerdeki evrenselci ve Avrupa merkezci tutuma yönelik güçlü eleştirilerde bulunur.

Yun-Casalilla, vergi devleti kavramının teorik dayanaklarıyla ilgili olarak Schumpeter ve D. North'a atıfta bulunur. Schumpeter'e göre senyörün mülkünden elde edilen gelire dayalı mali sistem, ağırlıklı askerî harcamaların baskısı altında krize girdi ve bu krizden çıkış yolu olarak krallığın bütün kaynakları, finansman ihtiyacını karşılamak amacıyla vergi konusu hâline getirildi. North'a göre ise ekonomik gelişme için önemli olan, mülk iktidarının vergi devletine dönüşmesinden ziyade, mülkiyet haklarını güvence altına alan bir devletin varlığıdır.

W. Fritschy, M. Hartand ve E. Horlings'in yazdığı "Hollanda Mali Tarihindeki Uzun Vadeli Eğilimler, 1515-1913" adlı makale, konuyla ilgili genel yaklaşımı onaylarcasına Hollanda'da devletin gelişiminin temel faktörünün savaş olduğunu belirtir ve bu süreci Hollanda özelinde ele alır. Devletin finansmanında vergi gelirlerinin yanı sıra Avrupa'daki burjuva sınıfının yükselişinin bir göstergesi olarak borçlanmanın da önemini vurgular ve 17. yy'da kamu bütçesinin üçte birinin borç faizlerine ayrıldığını belirtir.

Martin Daunton'ın kaleme aldığı "Şanlı Devrim'den Büyük Savaş'a İngiliz Vergilendirme Politikası" başlıklı makale ise İngiltere'deki vergi politikasının gelişimini Fransa'yla karşılaştırarak incelemektedir. Bu makalenin temel analiz noktası, İngiltere'deki vergi yükünün Fransa'daki yükün en az iki katı olmasına rağmen -Fransa'nın aksine- toplumsal rızanın nasıl üretilebildiğidir. İngiltere'deki vergi yükü 18. yy'ın ilk çeyreğinde Fransa'nın iki katından fazlayken yüzyılın sonunda 2,7 katına çıkmış ve 19. yüzyılın başlarında ise üç katına ulaşmıştır. İngiltere'ye göre çok daha düşük bir vergi yükü ise Fransa'da devrime yol açacak bir krize neden olmuştur. Daunton'a göre bu farklılığın nedeni, İngiltere'nin vergi yükünü müzakere edecek temsili kurumlara sahip olması ve parlamentonun hükümeti denetleme yetkisinin bulunmasıdır.

Temsili kurumlar ihdas etmenin temel nedeni, halkın çıkarlarını korumak veya vergi-hizmet karşılıklılığını sağlamaktır. İngiltere'deki temsili kurumlar ise söz konusu dönemde ağırlıklı aristokrasi ve burjuvazinin kontrolünde olması nedeniyle vergi yükünün artırılmasını sağlamış ve üstelik bu durum, neredeyse hiçbir ülkede görülmeyen derecede toplumsal rızaya dayanmıştır. Seçkinlerin kontrolünde olsa da temsili kurumların varlığının olumlu bir rol oynadığı elbette söylenebilir ancak yine de bu açıklama yetersiz görünmektedir ve İngiltere'nin hem vergileme hem de meşruiyet üretmedeki başarısı, temsili kurumların haricinde başka açıklamaları da gerektirmektedir.

"Bir İmparatorluğu Finanse Etmek: Avusturya Birleşik Monarşisi, 1650-1848" başlıklı makalesinde Renate Pieper, Avusturya tecrübesini inceler. Osmanlı'da olduğu gibi Avusturya'da da 16. yy'dan itibaren olağan gelirler askerî harcamalar

için yetersiz kalmaya başlayınca olağanüstü ve istisnai gelirlere başvurulmuş ve süreç içerisinde bunlar kalıcı yükümlülüklerle dönüştürülmüştür. Borçlanma, kamu gelirleri içerisinde önemli bir paya sahip olmakla birlikte Viyana Şehir Bankası gibi finansal kurumların katkısıyla faiz oranları, 18. yy'ın ilk yarısında yüzde 12'lerden yüzde 6'lara kadar düşmüş ve bu dönemden sonra borçlanmanın bütçedeki payı, ekstra vergilerden daha fazla olmuştur.

“Rus Vergi Devleti, 1600-1914” adlı makalesinde Peter Gatrell, Rusya’da vergi devletinin gelişimini, Rus İmparatorluğu’nun askerî genişlemesi üzerinden açıklar. Rus devletinin genişlemeci politikası, hem toprağın hem de emeğin devlet tarafından kontrolünü gerektirmiştir. Bunun için köylünün toprağa bağlanma veya serfleştirilme süreci 1649 yılında tamamlanmıştır. Petro’nun mali reformlarıyla vergi gelirleri reel olarak yaklaşık üç kat artmıştır. Bununla birlikte 18. yy’da iç gümrük tarifelerinin kaldırılması ve yüksek düzeyli dış gümrük vergilerinin getirilmesi, vergi devletinin gelişiminde önemli bir adım olmuştur.

“Osmanlı İmparatorluğu'nda Mali Kurumların Evrimi: 1500-1914” adlı makalesinde Şevket Pamuk, 16. yy’dan Birinci Dünya Savaşı’na kadar Osmanlı mali kurumlarının evrimini ve Osmanlı karar vericilerinin vergi tahsilatı ile borçlanma gibi başlıca mali konulardaki değişen politikalarını ele almaktadır. Pragmatizm, esneklik ve müzakere perspektifiyle birlikte Mehmet Genç’in iâşecilik-fiskalizm-gelenekçilik kavramları üzerinden Osmanlı’nın mali zihniyeti ve politik tutumu açıklanmaktadır. Ancak mali kurumların evrimi veya mali zihniyet yerine, kitabın konusuyla uyumlu olarak, Osmanlı’daki vergi devletinin gelişimi ele alınmalıydı. Üstelik bu konu, Osmanlı çalışmalarında bakir bir alandır ve gerekli çalışmaları beklemektedir.

Kitabın ön kapağında olmasa da iç kapağındaki alt başlığında ve ayrıca İngilizce orijinal isminde “1500-1914” ibaresi vardır ve bu tarihlendirme, kitabın çoğu makalesinin tarihsel sınırını verir. Ancak bunun tek istisnası Çin’dir. Kent G. Deng’in kaleme aldığı “Çin’deki Vergi Devletinin Devamı ve Etkinliği, MÖ 700-MS 1911” başlıklı makale, Çin’deki vergi devletinin gelişiminin Avrupa ile olan farkını ortaya koyar. Avrupa’daki vergi devleti kapitalizmle atbaşı giderken Çin’deki gelişimin yaklaşık 2.500 yıllık bir geçmişinin olması önemlidir. Deng’e göre Çin’de vergi devletini doğuran başlıca etken, dış tehditler karşısında ülkeyi savunma ihtiyacı olmuştur. Bununla birlikte sulama kanalları yapmak gibi sivil hizmetler de vergi devletinin gelişiminde rol oynamıştır. Vergi devletinin oluşumu sürecinde köylü çiftçiler ile yönetici bürokrasi arasında yürütülen müzakereler sonucunda çiftçilerin özel mülkiyeti ve özgürlüğü devlet tarafından tanınmış ve bunun karşılığında köylülerden milis-asker olarak savaflara katkı sunması ve yüksek olmayan bir vergi ödemesi üzerinde anlaşmaya varılmıştır. Vergi mükelleflerinin haklarını tanıyan ve devletin rant arayışını dizginlemeye çalışan Konfüçyüsçülük öğretisi de bu sistemin kurumlaşmasına katkıda bulunmuştur.

Devlet ile topluma karşılıklı fayda sağlayan bu sistem, en az iki bin yıl boyunca varlığını sürdürmüştür.

Deng, Çin'in uzun dönemli tarihine eğilmişken R. Bin Wong ise “Çin'de Vergilendirme ve İyi Yönetim, 1500-1914” başlıklı makalesiyle, diğer makalelerle aynı tarihsel aralığa odaklanır. Wong, Çin devletinin düşük vergilendirmeye ve temel kamu hizmetlerinin sunumuna dayalı -Osmanlı'daki daire-i adliye kavramının bir benzeri olarak- “iyi yönetim” anlayışını ve bunun süreç içerisindeki aşınmasını ele alır. Çin'de tüccar ve toprak sahiplerinden oluşan zenginlerin -Avrupa'nın aksine- örgütlü olmadıklarına veya bir sınıf hâline gelmediklerine dikkat çeker.

“Babür İmparatorluğu ve Britanya Hindistanı'nda Vergi Devleti” başlıklı makalesinde John F. Richards, Babürler yönetimindeki Hindistan ile İngiliz Doğu Hindistan Şirketi'nin (İDHS) emperyal yönetimini, kamu maliyesi açısından karşılaştırır. Ancak bu karşılaştırma, Hindistan'da vergi devletinin gelişimini ele almaktan ziyade, İDHS'nin Hindistan'daki emperyal yönetiminin Hindistan geleneklerine ne kadar uygun olduğunu ispatlama çabasına dönüşür.

Ayrıca Paul Janssens “Habsburg Aşağı Ülkeleri ve Belçika'da Vergilendirme, 1579-1914”, Richard Bonney “Fransa'da Vergi Devletinin Yükselişi, 1500-1914”, Michael North “Alman Devlet Sisteminde Finans ve Güç”, Eugenia Mata “Öncü Bir Ticari Devletten Sıradan Bir Vergi Devlete: Portekiz, 1498-1914”, Francisco Comín Comín ve Bartolome Yun-Casalilla “İspanya: Birleşik Monarşiden Ulus-devlete, 1492-1914. İstisnai Bir Örnek mi?”, Luciano Pezzolo “İtalya'daki Cumhuriyetler ve Prenslikler”, Fausto Piola Caselli “İtalya'da Vergi Devletlerinin Oluşumu: Papalık Devleti”, Masaki Nakabayashi “Japon Vergi Devletinin Yükselişi” adlı makaleleriyle konuya katkı sunmuşlardır.

Kitabın editörlerinden Patrick K. O'Brien ise “Son Söz: Venedik'in Yükselişinden Afyon Savaşı'na Kadar Ekonomik Açından Etkin Avrasya Devletlerinin Oluşumu İçin Mali Temeller ve Bağlamlar Üzerine Yorumlar” adlı makalesiyle genel bir değerlendirmede bulunmuştur. Kitaptaki makalelerden çıkan sonuca göre iyi finanse edilmiş bir vergi devleti, ekonomik kalkınmanın temel unsurlarından biridir. Dış güvenliği sağlayabilecek mali kapasiteye sahip merkezîleşmiş bir vergi devletinin oluşması için iç asayiş, mülkiyet haklarının korunması ve piyasaların entegrasyonu gereklidir. Asya'daki tarım imparatorluklarının uyrukları düşük vergi yüküne sahipken Avrupa'daki devletler merkantilist politikalarla yerli üretimi teşvik edip ihracatı özendirerek hem jeopolitik hem de vergi yükündeki dezavantajı gidermişlerdir. Ayrıca yüksek vergi yükünü sürdürülebilir kılmak için temsili kurumlar geliştirmişlerdir.

3. Sonuç

Kitapta da görülebileceği gibi her bir ülkenin farklı bir tecrübesi ve kendine ait kurumları bulunmaktadır. Bu nedenle herhangi bir kavramı tercüme ederken ilgili ülkedeki karşılığının ne olduğuna daha yakından bakmak gerekir. Örneğin bu kitabın çevirisinde de yer alan Avrupa feodalizmindeki manor arazisini veya fief kurumunu timar diye tercüme etmek (s. 206), olgunun anlaşılmasını zora sokmaktadır (Kılıçbay, 1983, s. XXII). Ayrıca feodalizm ile derebeylik de bütünüyle aynı anlama gelmemektedir ve birbirinin yerine kullanılmaları (s. 482), tartışmaya açık bir konudur (Berkes, 2003, s. 27).

Kitabın öncelikli vurgusu, herhangi bir kurumsal gelişimin evrensel veya zorunlu bir nitelik sergilemediği, toplumların farklı tecrübelerinin önemli olduğudur. Ancak toplumlar arasında ortak birtakım nitelikler de bulunmaktadır ki bunların başında, millî kaynakların merkezîleşerek gerekli alanlara kanalize edilmesi gelmektedir. Bunu başaran siyasi modele vergi devleti denmektedir ve modern kapitalizm, bir yönüyle bu devletin ürünüdür. Vergi devletine dönüşümü gerçekleştiremeyen veya bunda geç kalanlar, kapitalist yarışta kaybeden tarafı oluşturmuştur.

Bu çalışmada devletlerin oluşumunda savaşın belirleyici bir rol oynadığı (Gürkan, 2014) ve savaşların sürdürülebilmesi için de toplumun genelinin vergilendirilmesi gerektiği hipotezi, önemli bir dayanak bulmaktadır. Ancak bu gelişim, feodal iktidarlara sahip Avrupa'da modern dönemde gerçekleşmekle birlikte Çin ve Osmanlı'da vergiyle finanse edilen devletlerin çok daha eski bir geçmişi vardır.

Bu kitapta Osmanlı'daki vergi devletinin gelişimi yerine mali kurumlar ve zihniyet üzerinde durulduysa da Osmanlı tarihine ilişkin çalışmalarda genel kabul gören yaklaşım, Osmanlı'nın feodal olmadığı (Barkan, 1980: 30; İnalçık, 2009: 149; Pamuk, 2007: 47), dolayısıyla mülk iktidarı değil vergi devleti modelinin geçerli olduğudur. Bu noktada vergi devletinin varlığı açısından Osmanlı ile Çin arasındaki benzerlik önemlidir. Avrupa'da görülen rantla finanse edilen mülk iktidarının aksine Çin'de vergi devletinin en az iki bin yıllık bir geçmişi vardır. Osmanlı'nın devraldığı vergi devleti geleneğinin de benzeri bir mazisi bulunmaktadır ve bu mazi, Sasanilere (Braudel, 1989: 115) ve hatta Baykan Sezer'e (1988, s. 135) göre Asurlulara kadar götürülebilir. Bu yönüyle Çin ile Osmanlı ekonomik sistemleri arasındaki ilişkinin daha yakından incelenmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Kaynakça

Barkan, Ö.L. (1980). *Türkiye'de toprak meselesi*. İstanbul: Gözlem Yayınları.

Berkes, N. (2003). *Türkiye'de çağdaşlaşma*. İstanbul: YKY.

- Braudel, F. (1989). *Akdeniz. C. 1-2.* (M.A. Kılıçbay, Çev.). İstanbul: Eren Yayıncılık.
- Gürkan, C. (2014). Modern kamu maliyesinin oluşumu. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 69(1).
- İnalçık, H. (2009). *Osmanlı İmparatorluğu'nun ekonomik ve sosyal tarihi, C. 1.* (Halil Berktaş, Çev.). İstanbul: Eren Yayıncılık.
- Kılıçbay, M.A. (1983). Çevirmen'den birkaç söz. *Feodal Toplum içinde* (XXI-XXIII). (M.A. Kılıçbay, Çev.). Ankara: Savaş Yayınları.
- Pamuk, Ş. (2007). *Osmanlı-Türkiye iktisadi tarihi 1500-1914.* İstanbul: İletişim Yayınları.
- Schumpeter, J.A. (1991). The crisis of the tax state. R. Swedberg (Der.). Joseph A. Schumpeter: *The Economics and Sociology of Capitalism* içinde (99-140). Princeton University Press.
- Sezer, B. (1988). *Türk sosyolojisinin ana sorunları.* İstanbul: Sümer Kitabevi Yayınları.

Etik Beyanı: Yazar, bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu beyan etmektedir. Bilimsel etik konuları ile ilgili aksi bir durumun tespiti halinde tüm sorumluluk çalışmanın yazarlarına ait olup, Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu bulunmamaktadır.

A Review on the Rise of Fiscal States in the Context of the Formation of the Modern Fiscal State

---

Extended Abstract

---

1. Introduction

One of the main points where modern capitalism differs from the feudal system is the form of state financing. Schumpeter has made this distinction with the concepts of domain state and tax state. The transition from domain state to tax state is important because modern capitalism, although it has risen under the leadership of the bourgeois class, has always found the protective, supportive and incentivizing power of the state in its background. The political economy that prevailed in Europe for a certain period, called mercantilism, is an expression of this relationship. Even in periods when liberal theory was dominant, real politics did not differ much from the mercantilist period. In the end, the stronger the political-military power it leaned on, the stronger the bourgeoisie itself became. Therefore, understanding modern capitalism requires analyzing the development of the tax state. Because, as Schumpeter puts it, the spirit of a people, its cultural level, its social structure, its politics, all these and more are written in its financial history.

'The Rise of Fiscal State: A Global History 1500-1914', edited by Yun-Casalilla, O'Brien and Comin, is a collection of essays on the development of the tax state and analyses this process from different perspectives. The work, which focuses mainly on Europe but also covers Asian countries, consists of seventeen articles and an epilogue, and is organized in four parts. The first part deals with 'North Atlantic Europe', the second part with 'Central and Eastern Europe', the third part with 'South Atlantic, Europe, and the Mediterranean', and the fourth part with 'Asia'.

2. Method

The articles in this study are based on qualitative research and especially on historical methodology. The formation of the tax state is analyzed within the historical process and this process is generally determined as 1500-1914. In addition, the fact that each article deals with the experience in a different country provides the opportunity to make comparisons between countries. This makes the historical-comparative method more distinctive.

3. Results and Discussion

The essays in the book conclude that a well-financed tax state is a key element of economic development. Internal order, the protection of property rights and the integration of markets are necessary for a centralized tax state with the fiscal capacity to ensure external security. While the subjects of the agrarian empires in Asia had a low tax burden, European states overcame both geopolitical and tax burden disadvantages by encouraging domestic production and exports through mercantilist policies. They also developed representative institutions to sustain the high tax burden.

As can be seen in the book, each country has a different experience and its own institutions. For this reason, when translating any concept, it is necessary to look more closely at what its equivalent is in the relevant country. For example, translating the institution of manor land or fief in European feudalism as timar, which is also included in the translation of this book, makes it difficult to understand the phenomenon. Moreover, feudalism and "derebeylik" are not entirely synonymous and their interchangeable use is open to debate.

The primary emphasis of the book is that no institutional development is universal or obligatory and that the different experiences of societies are important. However, there are some common features across societies, the most important of which is the centralization and channeling of national resources to the necessary areas. The political model that achieves this is called the tax state and modern capitalism is, in a way, the product of this state. Those who could not realize the transformation into a tax state, or those who were late in this transformation, constituted the losing side of the capitalist race.

In this study, the hypothesis that war played a decisive role in the formation of states and that the general population had to be taxed to sustain wars finds an important basis. However, while this development took place in the modern period in Europe with feudal powers, tax-financed states in China and the Ottoman Empire have a much older history.

4. Conclusion

Although this book focuses on fiscal institutions and mentality rather than the development of the tax state in the Ottoman State, the generally accepted approach in studies on Ottoman history is that the Ottoman State was not feudal and therefore the tax state model, not the property power model, prevailed. At this point, the similarity between the Ottoman State and China in terms of the existence of a tax state is important. Unlike the property power financed by rent in Europe, the tax state in China has a history of at least two thousand years. The tradition of the tax state inherited by the Ottoman State has a similar history and this history can be traced back to the Sassanids and, according to Baykan Sezer, even to the Assyrians. In this respect, it seems that the relationship between the Chinese and Ottoman economic systems should be analyzed more closely.